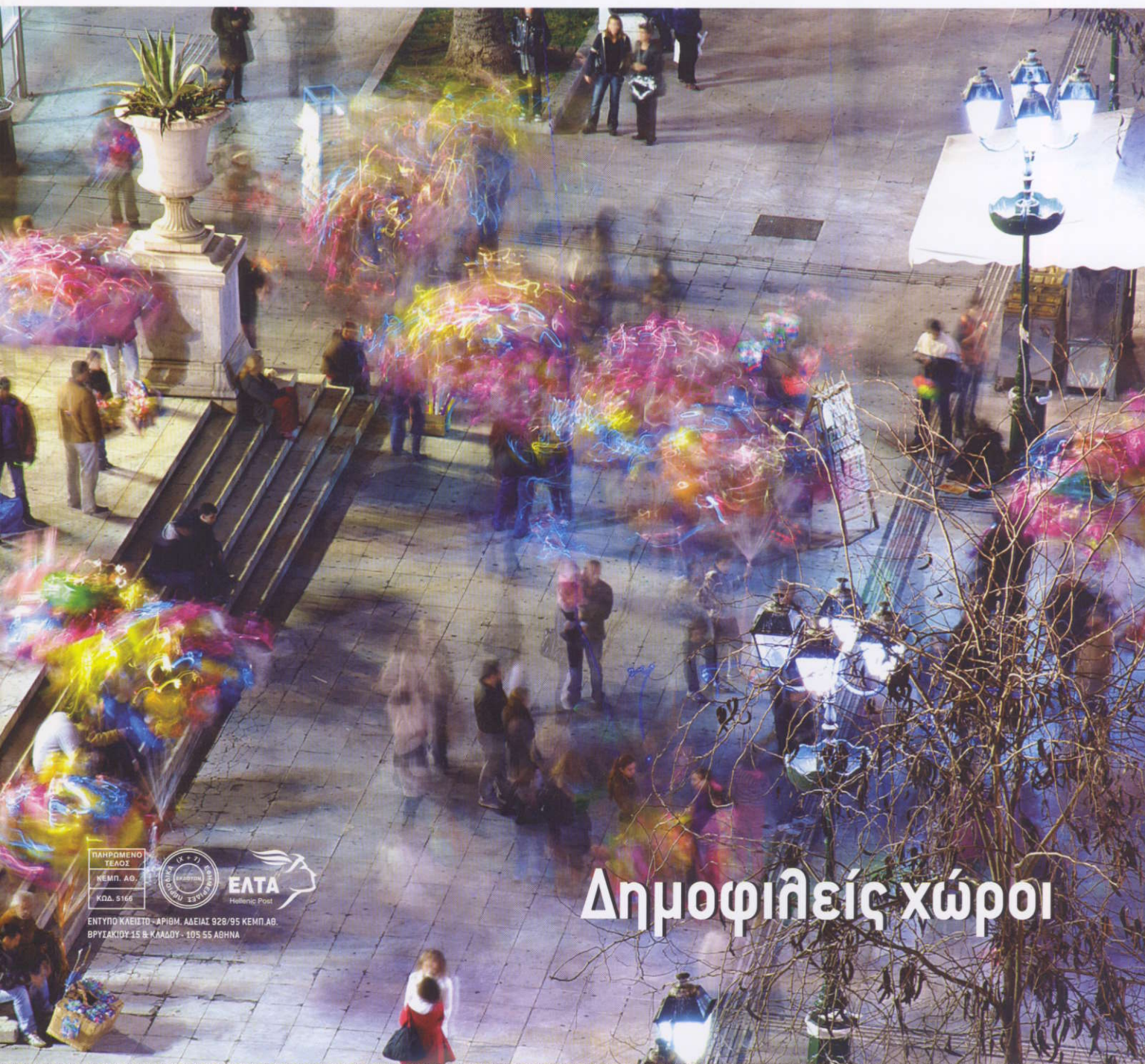


αρχιτέκτονες

Περιοδικό του ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ | τεύχος 79- περίοδος Β | Απρίλιος/Μάιος/Ιούνιος 2010



ΠΑΡΦΟΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
ΚΕΜΠ. Α.Θ.
ΚΩΔ. 5166

 **ΕΛΤΑ**
Hellenic Post

ΕΠΙΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ - ΑΡΙΘΜ. ΑΔΕΙΑΣ 928/95 ΚΕΜΠ.ΑΘ.
ΒΥΡΓΑΚΙΟΥ 15 & ΚΛΑΔΟΥ - 105 55 ΑΘΗΝΑ

Δημοφιλείς χώροι

Βράβευση ομάδας νέων αρχιτεκτόνων στο European 10

Συνέντευξη των Point Supreme Architects και του Αλέξανδρου Γερούση στον Στέλιο Γιαμαρέλο



«Proscenium» Α΄ Βραβείο, Trondheim European 10. Point Supreme Architects (Κωνσταντίνος Πατατζής, Μαριάννα Ρέντζου, Beth Hughes) και Αλέξανδρος Γερούσης

ΣΓ: *Ας ξεκινήσουμε με λίγα λόγια για τη βραβευμένη πρότασή σας.*

ΚΠ: Το θέμα του διαγωνισμού ήταν διπλό: αρχιτεκτονική πρόταση σε συγκεκριμένο οικόπεδο (με πρόγραμμα κατοικίας για καλλιτέχνες και χώρο έκθεσης) και, ταυτόχρονα, πολεοδομική πρόταση για την ευρύτερη περιοχή του λιμανιού στην πόλη Trondheim στη Β. Νορβηγία. Το στενό και επίμηκες οικόπεδο είναι ακριβώς απέναντι από ένα τεράστιο bunker υποβρυχίων του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, το οποίο και αντιμετωπίσαμε ως καταλυτικό στοιχείο: προτείναμε μία πληθώρα «δορυφορικών» κατασκευών γύρω από αυτό ώστε να ενεργοποιηθεί η περιοχή. Η λογική τοποθέτηση κατοικιών σε ένα τέτοιο οικόπεδο προκύπτει σχεδόν αυτόματα: τοποθετούνται στα δύο άκρα για να παίρνουν φως. Στη λύση μας το οικόπεδο μετατράπηκε σε δημόσιο πέρασμα με την εισαγωγή μιας ράμπας που σε μεταφέρει από την πόλη στο γιγάντιο bunker – ο χώρος έκθεσης ταυτίζεται με αυτή και τον γειτονικό της χώρο. Οι κατοικίες τοποθετούνται λοιπόν με έναν σύνθετο τρόπο γύρω από αυτό το νέο δημόσιο κεντρικό πυρήνα και φωτίζονται επιπλέον μέσω αυτού.

ΣΓ: *Αντιμετωπίσατε λοιπόν το πολεοδομικό και το αρχιτεκτονικό ζητούμενο ως ένα ενιαίο πρόβλημα. Πιστεύετε ότι αυτό ήταν και το στοιχείο που σας έκανε να ξεχωρίσετε;*

ΜΡ: Όντως εκτιμήθηκε ιδιαίτερα η ιδέα του δημόσιου πέρασματος που «άνοιξε» στην πόλη ένα δύσκολο οικόπεδο. Πέραν της ίδιας της πρότασης, σημαντικό ρόλο έπαιξε και η καθαρότητα της παρουσίασής της. Κρατήσαμε μία προσγειωμένη –και όχι πολεμική– στάση που απάντησε στα προβλήματα που τέθηκαν.

ΚΠ: Εκείνο που μάλλον χρειάζεται για να κερδίσεις είναι να απαντήσεις απλά σε αυτά που ζητά το θέμα. Οι αρχιτέκτονες συνηθίζουμε να επιβάλουμε τη δική μας ατζέντα πάνω στο θέμα και άρα απομακρυνόμαστε από την ουσία αυτού. Στην πραγματικότητα οι προτάσεις δεν συγκρίνονται με βάση το απόλυτο περιεχόμε-

νό τους αλλά κυρίως σε σχέση με το ερώτημα που έχει τεθεί.

ΑΓ: Το ερώτημα-πρόκληση ήταν με ποιο τρόπο μπορούμε να ικανοποιήσουμε όλες τις κοινωνικές/οικολογικές παραμέτρους και ταυτόχρονα να δημιουργήσουμε έναν συναρπαστικό χώρο. Η πρόταση μας τελικά επιλέχθηκε μέσα από 70 συμμετοχές και έπεται συνέχεια.

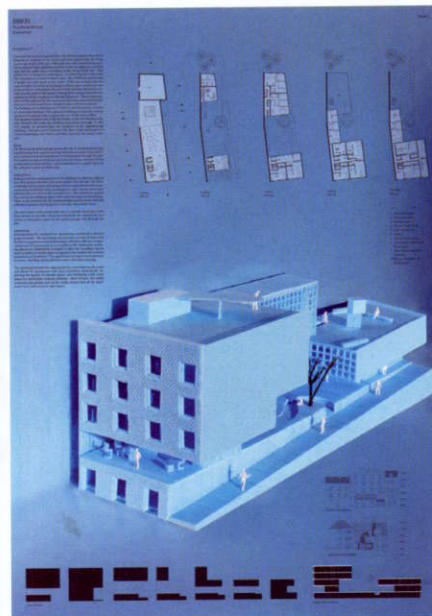
ΣΓ: *Όπου «συνέχεια» εδώ σημαίνει βήματα στην κατεύθυνση της υλοποίησής της;*

ΚΠ: Η κατάσταση είναι συναρπαστική, ακριβώς επειδή ο πελάτης είναι πολυπρόσωπος και συμπεριλαμβάνει τις Δημοτικές Αρχές που υποστηρίζουν σθεναρά το θέμα της οικονομικής κοινωνικής κατοικίας. Μόλις την επόμενη μέρα της βράβευσης, καθόμασταν γύρω από ένα τραπέζι με τους πελάτες. Μπροστά μας ήταν τα σχέδια που είχαμε καταθέσει στον διαγωνισμό, διορθωμένα με στυλό και με συγκεκριμένες παρατηρήσεις επί της ουσίας, που προέρχονταν κυρίως από τους μελλοντικούς κατοίκους – την πολύ ενεργή, εναλλακτική κοινότητα Svartlamoen, η οποία είχε καταλάβει επί σειρά ετών την περιοχή του έργου. Το 2001, ο Δήμος της πόλης τους την παραχώρησε τελικά, με σκοπό να τη λειτουργήσουν σαν μια πιλοτική, πρότυπη γειτονιά με κοινόχρηστες λειτουργίες και πειραματική, βιοκλιματική αρχιτεκτονική. Στη δεύτερη επίσκεψή μας στη Νορβηγία περάσαμε μια εβδομάδα μαζί τους, συζητώντας διαρκώς για τον τρόπο που θα κατοικήσουν το κτήριο, κατανοώντας τις φιλοδοξίες και τον τρόπο ζωής τους κ.τ.λ. Αυτή τη στιγμή τροποποιούμε το κτήριο ανάλογα, μελετώντας μάλιστα την ενεργητική του απόδοση.

ΑΓ: Έχοντας δουλέψει στη Σκανδιναβία, γνωρίζω καλά ότι η ειδοποιός διαφορά από την Ελλάδα του ΓΟΚ είναι ο ρόλος του κοινωνικού πλαισίου μέσα στο οποίο σχεδιάζεις. Στη Νορβηγία υπάρχουν οι λεγόμενες «συνελεύσεις της γειτονιάς». Αν ένας και μόνο κάτοικος της περιοχής έχει αρνητική άποψη, μπορεί να μπλοκάρει το έργο.

ΣΓ: *Αλήθεια, πώς σχεδιάζουν ομάδες σαν τη δική σας, που έχουν γαλουχηθεί επαγγελματικά σε μεγάλα γραφεία του εξωτερικού (όπως OMA, MVRDV κ.ά.);*

ΚΠ: Η μεθοδολογία που ακολουθούμε βασίζε-





τα στον ολλανδικό τρόπο δουλειάς. Καταγράφουμε το θέμα με διάφορους τρόπους (διαγράμματα, έρευνα κ.ο.κ.), φτάνοντας τελικά να το αντιμετωπίσουμε σχεδόν σαν ένα μαθηματικό πρόβλημα, για το οποίο υπάρχουν ήδη γνωστές τυπολογίες επίλυσης. Η διαδικασία αυτή οικοδομεί σταδιακά μία «συλλογική νοημοσύνη» στην ομάδα.

ΣΓ: Και πώς διαφοροποιείστε από αυτή την ολλανδική προσέγγιση;

ΒΗ: Παραμένουμε σταθερά πιστοί στη σχεδιαστική αξία της έρευνας και στη συνεπή ορθολογική αντιμετώπιση των ζητημάτων, ενώ έχουμε προσδώσει περισσότερη έμφαση στη συμπαράθεση αντιθέσεων και τη μεγιστοποίηση της διαφοράς στις προτάσεις μας.

ΚΠ: Η διαφορά μας συνοψίζεται και στον λόγο για τον οποίο επιστρέψαμε στην Ελλάδα. Στην Ολλανδία τα σημαντικά ζητήματα του χώρου έχουν πλέον μετατοπιστεί σε άλλους τομείς. Εδώ υπάρχουν τόσο πιο βασικά και ανεπίλυτα προβλήματα που σχεδόν επιτάσσουν την ενασχόληση του αρχιτέκτονα.

ΣΓ: Είναι δηλαδή η πρόκληση του προβλήματος αυτή που σας έφερε πίσω στην Ελλάδα;

ΜΡ: Ναι. Αυτό που μας διαφοροποιεί από άλλα γραφεία είναι η πίστη μας στην τοπικότητα και στο επιμέρους πρόβλημα του κάθε πελάτη.

ΒΗ: Η σχεδιαστική μας εργαλειοθήκη έχει ήδη μεταβληθεί, καθώς συνεχίζουμε να προσαρμόζουμε τη δουλειά μας σε ένα κοινό που δεν συμβουλευεται τον αρχιτέκτονα για τα πάντα σχετικά με τον χώρο. Αυτό δεν είναι κάτι κακό,

αλλά ένα στοίχημα της δουλειάς μας. Αρχιτέκτονες όπως ο Nieuweyer ξεχωρίζουν, επειδή ως έναν βαθμό ενσωματώνουν τέτοια στοιχεία στον τρόπο που σχεδιάζουν. Το πρόβλημα αλλάζει κι εμάς τους ίδιους λοιπόν, μετασχηματίζοντας και την ιδιαίτερη προσέγγισή μας.

ΣΓ: Πώς διεκδικεί μια τέτοια προσέγγιση τον δικό της χώρο της στην ελληνική αρχιτεκτονική σκηνή του 2010;

ΚΠ: Προσπαθούμε να είμαστε ενεργητικοί και να παίρνουμε πρωτοβουλίες. Σχεδιάζουμε ακόμη και όταν δεν υπάρχει πραγματικός πελάτης, επιχειρώντας να εξασκούμε τον ουσιαστικό κοινωνικό ρόλο του αρχιτέκτονα. Εκείνο που λείπει στην Ελλάδα είναι οι υποδομές που στηρίζουν τους νέους δημιουργούς. Για να λάβεις μέρος σε αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς συχνά απαιτείται να έχεις χτίσει ένα αντίστοιχο θέμα. Πόσοι, όμως, έχουν χτίσει λ.χ. δημοτικά σχολεία; Αποκλείεται έτσι το σύνολο των νέων αρχιτεκτόνων της χώρας. Αντίστροφα, στο Βέλγιο λ.χ. ο Κυβερνητικός Αρχιτέκτονας προσκαλεί όλα τα νέα γραφεία για συμμετοχή σε μικρούς κλειστούς διαγωνισμούς για διάφορα δημόσια έργα.

ΣΓ: Δεν σας κρύβω πως στον απόηχο μιας συνάντησης σαν κι αυτή, εξακολουθώ κι εγώ να διερωτώμαι για το σκεπτικό που, λίγα χρόνια νωρίτερα (μετά το Europan 7), υποστήριξε την απόφαση της χώρας μας να παύσει να συμμετέχει στον θεσμό του συγκεκριμένου διαγωνισμού.

